

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z odwołania K. B.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Lublinie
z udziałem M. G.
o ustalenie niepodlegania ubezpieczeniom społecznym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 24 lutego 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Lublinie z dnia 30 kwietnia 2025 r., sygn. akt III AUa 108/25,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następnego po upływie tygodnia od dnia doręczenia odwołującej się odpisu postanowienia do dnia zapłaty.**

H.P.

UZASADNIENIE

W wyroku z 30 kwietnia 2025 r., sygn. akt III AUa 108/25, Sąd Apelacyjny w Lublinie – w sprawie z odwołania K.B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Lublinie z udziałem M. G. – oddalił apelację odwołującą się od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Siedlcach z 21 listopada 2024 r., sygn. akt IV U 645/23, w którym Sąd Okręgowy

oddalił odwołanie K. B. - Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łukowie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Lublinie z 28 sierpnia 2023 r., Nr [...], stwierdzającej, że M. G. jako pracownik u płatnika składek K. B. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od 19 listopada 2022 r. do 20 kwietnia 2023 r.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego odwołująca się zaskarżyła skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W ocenie skarżącej jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania, mających istotny wpływ na wynik sprawy. Unormowana w art. 23¹ § 1 k.p. instytucja przejścia zakładu lub jego części na innego pracodawcę oznacza sytuację, gdy w wyniku różnego rodzaju zdarzeń prawnych, a nawet faktycznych zakład pracy (rozumiany jako zorganizowany zespół środków materialnych i niematerialnych, służących realizacji przez pracodawcę konkretnej działalności i stanowiący dla związanych z nim pracowników placówkę zatrudnienia) bądź jego część przechodzi z posiadania jednego podmiotu (dotychczasowego pracodawcy) w posiadanie kolejnego, który wskutek tego staje się pracodawcą dla przejętych pracowników. Pojęcie przejęcia zakładu pracy oznacza każde przejęcie zakładu pracy rozumianego przedmiotowo (placówki zatrudnienia) przez zakład pracy w ujęciu podmiotowym (pracodawcę). W przypadku zakładów o celach gospodarczych przy wyjaśnianiu istoty aktu przejęcia zasadnicze znaczenie mają elementy i uwarunkowania typu majątkowego. Natomiast nie mogą one odgrywać dominującej roli tam, gdzie dochodzi do przejęcia zakładu pracy realizującego cele społeczne, polityczne czy publiczne. W przypadku takich pracodawców zasadniczymi elementami dla wyjaśnienia ich istoty (jako pracodawcy), obok organizacji i majątku, są zadania. Nie ulega wątpliwości, że komornik wykonuje powierzone mu przez państwo funkcje władzy publicznej - jako podstawowy organ egzekucyjny w sprawach cywilnych.

Wskazano, że postępowanie apelacyjne jest kontynuacją postępowania merytorycznego. Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, a nie apelację. Użyte w art. 378 § 1 k.p.c. sformułowanie, iż sąd drugiej instancji

rozpoznaje sprawę „w granicach apelacji”, oznacza w szczególności, że sąd odwoławczy dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestając na materiale zebranym w pierwszej instancji i kontroluje prawidłowość postępowania przed sądem pierwszej instancji. Z uwagi na merytoryczny charakter postępowania apelacyjnego, obowiązkiem sądu drugiej instancji nie może być poprzestanie na ustosunkowaniu się do zarzutów skarżącego, lecz musi nim być - niezależnie od treści zarzutów - dokonanie własnych ustaleń faktycznych, a następnie poddanie ich ocenie pod kątem prawa materialnego. Uzasadnienie wyroku Sądu drugiej instancji powinno zawierać takie elementy, które ze względu na treść apelacji i na zakres rozpoznawanej sprawy, wyznaczony przepisami ustawy, są potrzebne do rozstrzygnięcia sporu przez ten sąd.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o: - wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Lublinie kosztów postępowania kasacyjnego według norm prawem przepisanych, ewentualnie - w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy - o: - oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Lublinie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty

świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony twierdzeniem, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Podczas gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z: 16 marca 2023 r., I USK 163/22, LEX nr 3570640; 3 listopada 2025 r., III USK 151/24, LEX nr 3938651; 16 grudnia 2025 r., I USK 44/25, LEX nr 4003958; 17 grudnia 2025 r., II USK 127/25, LEX nr 3987252). Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym nie prowadzi postępowania dowodowego, wobec ograniczeń wynikających z art. 398³ § 3 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2026 r., I PSK 19/26, LEX nr 4014737).

W rozpatrywanej sprawie stan taki nie występuje. Skarżąca uzasadnienie wniosku sprowadza do twierdzenia o oczywistym naruszeniu przepisów prawa

materialnego (art. 23¹ § 1 k.p.) oraz przepisów postępowania, mających istotny wpływ na wynik sprawy (art. 378 § 1 k.p.c.). Twierdzenia tego nie precyzuje w odpowiednim wywodzie określającym przekonującą argumentację, którą wykazałaby walor oczywistej zasadności jej skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu swojego wyroku przedstawił, że komornik D. W. został wyznaczony przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Lublinie na zastępcę zmarłej tragicznie komornik. Komornik podjął próbę przejęcie kancelarii, ale do przejęcia zakładu pracy w trybie art. 23¹ k.p. nie doszło. To właśnie brak skutecznego przejęcia kancelarii komorniczej w konsekwencji skutkowało podjęciem decyzji przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Lublinie na podstawie art. 155 k.p.a. w zw. z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych o zmianie wyznaczonego zarządzeniem z dnia 23 listopada 2022 r. zastępcy E. K. - Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ł., w ten sposób, że zamiast D. W. - Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w G. wyznaczony został zastępca w osobie K. B. Ustawodawca przewidział, że w razie przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę staje się on z mocy prawa stroną w dotychczasowych stosunkach pracy. Dopiero w razie faktycznego przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę staje się on, z mocy prawa, automatycznie stroną w dotychczasowych stosunkach pracy, z wyjątkiem stosunków pracy nawiązanych na innej podstawie niż umowa o pracę (art. 23¹ k.p.). Z punktu widzenia prawa pracy kancelaria komornicza stanowi jednostkę organizacyjną pracodawcy - w ujęciu osobowym, materialnym i organizacyjno-technicznym, w ramach której, i za pomocą której pracodawca realizuje swoje zadania. Zatrudnionych w tej kancelarii pracowników łączy umowa o pracę z komornikiem i jest on dla tych pracowników pracodawcą w rozumieniu art. 3 k.p., co wynika wprost z art. 153 ustawy o komornikach. Zastępca komornika, przejmując z jednej strony zadania wykonywane przez tę jednostkę będące jednocześnie zadaniami publicznymi *in concreto* zmarłego komornika, w zamian za prawo czerpania z nich dochodów, z mocy art. 23¹ k.p. staje się stroną w dotychczasowych stosunkach pracy łączących dotychczasowego pracodawcę-komornika z jego pracownikami. To odwołująca się w tym znaczeniu przejęła

kancelarię zmarłej E. K., a nie komornik D. W. Stan przejmowanej przez K. B. Kancelarii Komorniczej Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ł. był ustalany na dzień 18 listopada 2023 r. Z ustawy o komornikach wynika ciągłość działania danej kancelarii komorniczej od momentu jej utworzenia i objęcia przez danego komornika do czasu jej likwidacji. W tym przedziale czasowym nie ma przerw w jej działaniu, kancelaria nie przestaje istnieć jako określony byt prawny, a zatem i jako zakład pracy, dopóki nie zostanie w odpowiedniej procedurze zlikwidowana. Zgodnie art. 23¹ § 1 k.p. to wnioskodawczyni jako nowy pracodawca wstąpiła w ogół praw i obowiązków poprzedzającej ją pracodawczyni i w całości ponosi odpowiedzialność za zobowiązania powstałe przed przejściem na nią zakładu pracy, co wynika wprost z brzmienia art. 23¹ § 1 i 2 k.p., które regulują, że za zobowiązania wynikające ze stosunku pracy, powstałe przed przejściem części zakładu pracy na innego pracodawcę, dotychczasowy i nowy pracodawca odpowiadają solidarnie, natomiast w przypadku przejścia na nowego pracodawcę całego zakładu pracy samodzielnie ponosi on odpowiedzialność za wszystkie zobowiązania powstałe przed dniem przejęcia zakładu pracy, przy podniesionej wyżej ciągłości działania kancelarii komorniczej tj. przejmowanego zakładu pracy.

Treść normatywna art. 23¹ k.p. w realiach zakładu pracy, jakim jest kancelaria komornicza, wymaga, aby nastąpiło przejęcie: pracowników, substratu majątkowego kancelarii i realizowanych zadań przez przejmowaną kancelarię, stanowiących łącznie konieczne elementy przejmowanego zakładu pracy. Zastępca komornika przejmuje także zadania wykonywane przez kancelarię komorniczą będące jednocześnie zadaniami publicznymi zmarłego komornika, co stanowi o realizacji trybu z art. 23¹ k.p. i wówczas staje się stroną w dotychczasowych stosunkach pracy łączących zmarłego komornika z jego pracownikami. Następuje bowiem w ten sposób przejęcie obowiązków faktycznie wykonywanych (konkretnych spraw) przez zmarłego komornika w ramach powierzonych mu zadań publicznych realizowanych za pomocą kancelarii, a więc za pomocą zatrudnionych w niej pracowników. Przejście kancelarii komorniczej jako zakładu pracy w znaczeniu przedmiotowym na wnioskodawczynię, będącą następcą zmarłego pracodawcy ubezpieczonej oznacza, że stała się ona z mocy prawa na podstawie art. 23¹ § 1 k.p. stroną stosunku pracy zawartego przez zmarłą Komornik z

ubezpieczoną od dnia jej śmierci. Wynika to z zarządzenia Prezesa Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 19 grudnia 2022 r. o wyznaczeniu wnioskodawczynie jako zastępcy Komornika Sądowego E. K. w miejsce komornika D. W. Zarządzenie o wyznaczeniu zastępcy komornika potwierdza uprawnienie do prowadzenia kancelarii zmarłego komornika od dnia jego śmierci. To zatem data śmierci komornika, a nie data zarządzenia o wyznaczeniu zastępcy decyduje o wstąpieniu w stosunki pracy z dotychczasowymi pracownikami kancelarii w trybie art. 23¹ k.p.

Skarżąca w uzasadnieniu wniosku nie uwzględnia przedstawionego wyżej stanowiska zaskarżonego wyroku w zakresie oceny spornej w sprawie kwestii; nie przedstawia przekonującej argumentacji wykazującej nieprawidłowość oceny zaskarżonego wyroku w zakresie analizy interpretacyjnej art. 23¹ k.p. w kontekście próby wykazania twierdzonej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Bezpodstawne jest twierdzenie uzasadnienia wniosku o naruszeniu przez Sąd przepisów prawa procesowego. Sąd drugiej instancji rozpoznawał apelację skarżącą od wyroku Sądu pierwszej instancji z zachowaniem reguł określonych w art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie określa w swojej konstrukcji wszystkie elementy, o których mowa w art. 387 § 2¹ k.p.c. tak w zakresie wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia jak i w zakresie wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku. Sąd drugiej instancji – w ocenie zasadności dochodzonego w sprawie roszczenia – uwzględnił całość materiału dowodowego sprawy, rozpoznając apelację skarżącą w ramach określonych przez art. 382 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (punkt pierwszy). Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie drugim niniejszego postanowienia ma podstawę w art. 98 § 1, § 1¹ i § 3 k.p.c.

[a.ł.]

